

Příloha č.1

příloha k inscenaci

Gorila a já

Adriana 10,5 roku (v r. 2016)

(...) Jednoho dne byla moje maminka těhotná a narodil se jí chlapeček jménem Milan Nyguen. Milan byl po tátovi Vietnamec a dělal lumpárny. Byl zlobivý jako každé dítě a pomalinku rostl. Pak ale umřela máma mé maminky na rakovinu a maminka začala pít alkohol, i když už byla zase těhotná. Praskla jí voda a zase porodila kluka. Pro změnu jménem Denis Bareš. S ní to ale bylo pořád stejné. Pila alkohol a brala léky, kterými se jednou i předávkovala. A zase nějak otěhotněla, a pak jsem se narodila já, Adriana Lieua. Žili jsme jako rodina, pomalinku jsme rostli a rostli. Maminka zase byla těhotná a porodila chlapečka jménem Honzík. Příjmení nevím, protože byl Honzík nemocný. Když se Honzík narodil, byl hodně krvavý. Nechali si ho v nemocnici a od té doby jsme ho neviděli. Maminka chtěla ještě jedno dítě a tak ho měla. Narodila se mi sestra Lucie Oláhová. A pak to začalo. Moje maminka zase pila alkohol a fyzicky nám ubližovala. Přitom my jsme za nic nemohli. Jednoho dne se na nás přišla podívat sociální pracovnice. Uviděla maminku opilou a hned řekla, že nás odveze do dětského domova v Ústí nad Labem. Tam se mi líbilo. Chodili jsme na výlety, různé akce a tak. (...)

Eva, 11 let (v r. 2012)

(...) Až vyjdu z dětského domova a skončím se školou, chtěla bych založit rodinu. Můj manžel by měl být vysoký, štíhlý, měl by mít kaštanové vlasy, hnědé oči a měl by mít rád děti. Měli bychom dvě děti, holku a kluka. Holčička by se jmenovala Marina a kluk Honza. Bydleli bychom ve městě, v rodinném domku, který si spolu koupíme a zařídíme. Kuchyň bych vybavila spotřebiči a byla by oranžovo-žluté barvy. V baráčku by bylo hodně pokojů, aby bylo dostatek místa pro všechny. Chtěla bych, aby to bylo doma hezké a útulné. Aby to bylo hezké, musíme mít peníze. Abychom měli peníze, musíme chodit do práce. Já bych chtěla být zdravotní sestra. Bavilo by mě to. Pracovat a u toho pomáhat lidem. Chtěla bych, aby můj přítel dělal automechanika, zedníka nebo policistu. (...)

Michal, 12 let (v r. 2016)

(...) Všechno bylo nejdřív v pohodě. Tedy možná nebylo, ale že něco doma není v pořádku, jsem si začal uvědomovat až v osmi letech. Do té doby jsme s matkou bydleli u jejího přítele. Svěho tátu jsem nikdy nepoznal. Přítel byl na mámu někdy hodně zlý. Musela chodit do práce, odevzdávat mu peníze a dělat všechnu práci v bytě. Nakonec to ale stejně dopadlo tak, že nás z bytu vyhnal. I proto, že máma užívala drogy. Jako malému dítěti mi nepřišlo zvláštní, že se často chová divně. (...) Pak jsme ale neměli peníze a nebylo kde přespat. Tak se máma rozhodla, že mě dá do dětského domova Robinson ve Stodě. pro mě úplně nový pocit být tak dlouho bez mámy. Postupně jsem si ale začal zvykat, protože v Robinsonu bylo hodně dětí, se kterými jsem se hned skamarádil. Měl jsem tam nejlepšího kamaráda Vojtu, který mi ze začátku se vším pomáhal a ukazoval mi, co jsem neznal. (...) Byla doba, kdy jsem se na mámu hodně zlobil. (...) To se však změnilo, když otěhotněla. Lékaři ji donutili, aby se šla léčit. Žila v Českém Krumlově a začala mi často psát a telefonovat. Když ji propustili, ubytovali ji v Charitě. Pomalu jsem mámě zase začal věřit. Začala si mě brát na víkendy. Mám brášku Davidka, kterému je jeden a půl roku. Máma se úplně změnila. Dobře se o nás stará. V lednu 2016 dostala od města byt a chce si mě vzít zpátky domů. Vím, že to bude asi těžké s penězi, ale já ji budu se vším pomáhat. Už se moc těším, až budeme všichni spolu.

Jana, 13 let (v r. 2016)

(...) Doma se žilo úplně jinak, než v dětském domově. Měli jsme málo peněz a dost často jsme neměli jídlo. Mamka nepracovala a tatka se od nás odstěhoval. (...) Mám tři sourozence, kteří jsou taky v dětském domově. Naše mamka byla velmi vulgární a nedokázala nás vychovávat. Nikdy se nestarala o to, co nám chybí nebo co potřebujeme. Sprostě nám nadávala a neuměla s námi nic slušně vyřešit. Přítomnost tatky, když se ještě doma vyskytoval, všechno ještě zhoršovala. Chodil totiž domů opilý a s mamkou se každý den neustále jen hádali. (...) Doma se v neustálých hádkách, hluku a nejistotě nedalo ani učit. Všichni jsme proto dostávali špatné známky. Náš byt byl sice zařízený a všichni jsme měli kde spát, ale jídlo a oblečení chybělo. Vulgární slova a nadávky od mamky už se nedaly vydržet. Když od nás tatka definitivně odešel, mamčiná výchova byla ještě horší. Neuměla totiž vařit ani prád. Mamka už to prostě nezvládala, a proto jsme v dětském domově. (...) Poznala jsem tady spoustu nových kamarádů, naučila se hodně nových věcí jako například lyžovat nebo bruslit. Také mohu navštěvovat taneční kroužek, do kterého teď chodím. (...) Prostě se mám úplně jinak než doma. Hrajeme tu spoustu her a všichni si navzájem pomáháme. Máme se tu rádi. O velkých prázdninách jsme dokonce jeli do Chorvatska k moři také na tábor. Díky domovu jsem se také zlepšila ve škole. Jsem prostě ráda, že tu jsem.¹

1 PROŠKOVÁ, Denisa. Znáte jejich příběhy?: 31 vyprávění holek a kluků z dětských domovů. Praha: Euromedia Group, 2022. ISBN 978-80-249-4764-8., s. 15, 67-70, 75

Na pokraji moravské dědiny, kousek od hranic, stojí bývalý lovecký zámek pánů z Větrova. (...) V zámečku je dětský domov. Žijí v něm děvčata a kluci od šesti do patnácti let, všeobecně zvaní Větrováci. K domovu patří velická stará zahrada se vstupním schodištěm vroubeným zábradlím z kamene. Zahrada pořád ještě připomíná park. Ze tří stran ji obklopuje bytelný prkenný plot a zepředu honosná tepaná mříž. Část parku později vykáceli, založili sad a zeleninové záhony. Ale i tak přerůstá k radosti dětí zahradníkovi přes hlavu. Nejzarostlejší a nejpustší místo zahrady si zabrali Indiáni. Postavili ohniště a vymohli si, že smějí zvečera pálit klacky a shrabané listy. Nevadil jim ani podzimní chlad, který už dotíral na záda. Indiáni jsou otužilí. (...) Předním mužem kmene byl bezpochyby náčelník Kančí zub, jinak prostě Přemek Hruž. (...) Přemek byl na Větrově dobrých pět let. V dětském domově žil téměř všechna léta, která obsáhl pamětí. Jen dávnověku jeho dětství patřila úplně obyčejná vzpomínka. Měl postýlku v otlučené kuchyni. Ráno se probudil a okno zamrzlo krásnou zahradou. Stromy, tráva, květiny, všechno v ní bylo ledové a bílé. Ve sporáku buchlo, plynové plamínky vyskočily jako vojáci a kuchyň se naplnila příjemným teplem. Zahrada začala průzračnět a voda tekla tmavými stružkami po zdi. Vkládal do ní prstík, aby tekla přes překážku. Některé kapky zmrzly do malinkých ramoušků nad škvírou, kterou zvenčí pod rámem profukoval vítr. Přemek je odlupoval, chutnaly jako bonbóny. Nikoho si z té doby nepamatoval, jen nějaké ruce a možná hlasy. (...) Do dětského domova za ním několikrát přijela maminka. Vozila mu bonbóny podobné zmrzlým rampouškům na rámu. Jemným hlasem vyprávěla, jak mu brzy ustele v kuchyňce. Ještě musí nastřádat peříčka do peřiny, která se vysypala. Přemek jí věřil na slovo. Vždyť byl malý a maminka hezká a milá. Strádal pírkou, která našel, a chtěl ji překvapit plnou krabičkou. (...)¹

(...) Cilka byla přestěhována do dětského domova Slunečnice. Nacházel se ve starém cihlovém domě uprostřed rozlehlé zahrady na předměstí velkého města. Zdi domu byly opršelé, na některých místech porostlé břečtanem, na jiných divokým vínem. Po střeše se rozlézal mech. Ani zahrada nebyla příliš udržovaná. Ředitelka domova, všeobecně přezdívaná Pralinka, zastávala názor, že mnoho pořádku dětem škodí, zatímco romantický nepořádek podporuje fantazii. Soudě dle stavu zahrady, která připomínala prales a pro cizího příchozího byla zcela neprůchodná, dosáhla dětská fantazie v domově Slunečnice nevyššího stupně. Děti bylo v domově osmdesát tři. Cilka přišla jako osmdesátá čtvrtá. Ze všech nejmladší. (...)²

„Ido, pospěš si do jídelny!“ ozvalo se ze dveří. Ida se otočila a pak opatrně slezla ze židle, kterou měla připravenou u okna. Nedala ji zpátky ze stolu, kam správně patří. Nechala ji pod oknem. Věděla totiž, že po večeři se tam zase vrátí. Bude se dívat z okna jako každý den. V jídelně už všechny ostatní děti seděly u stolu. Ida doběhla jako poslední. Celá udýchaná se posadila na zbylé místo. „A co ruce?“ zeptala se paní vychovatelka. Všechny děti nastavily čisté dlaně. Ida je ale nechala pod stolem. Dobře věděla, že si je měla umýt. „Umyla sis před jídlem ruce, Ido?“ zeptala se paní vychovatelka přímo. Ida neuměla lhát. Zavrtěla hlavou. Paní vychovatelka se na ni beze slova dívala. Ida se zvedla a odešla do koupelny. Ostatní děti na ni musely čekat a to se jim nelíbilo. Hlavně kluci už byli z běhání za míčem hladoví. Když se vrátila, mohli se všichni společně pustit do jídla. Měli ovesnou kaši oslazenou medem. Voněla krásně a chutnala ještě lépe. Někteří si dokonce přidali, ale Ida neměla na jídlo ani pomyšlení. Svou porci snědla jen proto, aby ji v noci netrápil hlad. Po večeři si děti mohly ještě chvíli hrát. Kluci hráli stolní fotbal nebo četli napínavé knížky. Holky si hrály s panenkami, kreslily obrázky nebo si jen tak povídaly. Ida se k nim nepřipojila. Vrátila se na židli k oknu ve svém pokoji. Čekala na novou maminku a nového tatínka. Její rodiče umřeli v autě. Stalo se to, když byla Ida ještě malá. Neměla nikoho, kdo by se o ni postaral. Proto je teď v dětském domově.³

(...) Dětský domov Västerhaga byl obecní zařízení, ale částečně žil i z prodeje vajec a zeleniny. Děti byly levná a nutná pracovní síla a slečna Jestřábová na ně neměla žádné nelidské nároky, přestože Rasmus se za svou osobu domníval, že okopávat celý den brambory nelidské je.

1 ZINNEROVÁ, Markéta. Indiáni z Větrova. 1. vyd. Praha: Albatros, 1979. 130, [3] s., s. 7-9

2 PROCHÁZKOVÁ, Iva a ILKOVIČOVÁ, Katarína. Středa nám chutná. 2. vyd. V Praze: Albatros, 2013. 63 s. ISBN 978-80-00-03136-1., s. 14-15

3 POSPÍŠILOVÁ, Zuzana. Vánoční hvězda a splněná přání. Vydání první. Praha: Portál, 2017. 78 stran. ISBN 978-80-262-1276-8., s. 7-9

Jelikož však bude nucen se od třinácti let o sebe postarat sám jako ostatní děti bez rodičů, bylo nutné, aby se včas naučil pracovat, to slečna Jestřábová stále zdůrazňovala. Nedokázala ale pochopit, že stejně nutné je, a o dokonce i pro děti z dětského domova, občas si hrát. Jenže to člověk od ní nemohl čekat, protože sama zřejmě nikdy nijak hravá nebyla. (...) Ředitelka vykonávala obvyklou večerní obchůzku. Šla od jedné postele k druhé a dohlížela, jestli je všechno tak, jak má být. Někdy, velmi výjimečně, se stávalo, že nějakého chlapce pohladila, skoro jako by proti své vůli. Rasmus Jestřábků neměl rád. Ale každý večer doufal, že ho jednou pohladí. Nevěděl proč, jenom prostě toužil, aby ho pohladila. Jestli mě dneska pohladí, tak to bude znamenat, že mě čeká šťastný den i zítra. Bude to znamenat, že ti, co zítra přijedou, si mě vyberou, i když mám rovné vlasy. Slečna Jestřábová došla ke Gunnarově posteli. Rasmus ztuhl napětím. Ted'...teď se blíží k němu. „Rasmusi, nežmoulej tak tu deku, zničíš ji,” řekla slečna Jestřábová. Pak pokračovala dál a minutu poté zavřela za sebou dveře. Klidně, rozhodně a nemilosrdně. V ložnici bylo úplné ticho. Jen z Rasmusovy postele se ozval hluboký povzdech.¹

příloha k inscenaci

Gorila a já

¹ LINDGREN, Astrid. Rasmus tulákem. 1. vyd. Praha: Albatros, 2003. 183 s. Klub mladých čtenářů. ISBN 80-00-01216-2., s. 10-16